

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1143. Usque Ad Annum 1176

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1762

VD18 90118014

§. 42. Anselmi Havelbergensis colloquium cum Græcis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66377)

*Anselmi Havelbergensis Colloquium
cum Græcis.*

Anselmo Episcopo Havelbergensi, in Saxonia inferiore, Tusculi mense Martio anno millesimo centesimo quadragesimo nono Papa apud se commoranti præter alia commemoravit: *Ante paucos dies venit ad me Episcopus, Legatus Imperatoris Constantinopolitani, cuius Epistolam mihi reddidit, Græce scriptam. Is Episcopus in libris Græcorum versatissimus, eloquentia præditus, in qua ingentem ponit fiduciam, nobis complura objecit de Doctrina & Ritu Græcorum, omnia defendens, quæ Ecclesiæ Romanæ adversantia credunt, speciatim eorum opinionem de Processione Spiritus Sancti & de Azymis. Quare, cum sciam, quod olim nomine Lotharii Imperatoris Legatione Constantinopoli functus fueris, & in illa commoratione de his capitibus Fidei publice & privatim cum Græcis contuleris, rogo te; scribe tractatum quin potius Dialogum, qui cuncta, quæ utrinque dicta sunt, completatur.* Superius memoravimus, Joannis Comneni Legatos anno millesimo centesimo trigesimo septimo ad Conradi Imperatoris curiam advenisse; hinc conjecturæ locus est, quod Conradus vi-

*Prolog. to. 13.
Spicil. p. 88.*

*Sup. lib.
LXVIII.
n. 40.*

Indicissim

Sæcul. XII. ciffim Anselmum Episcopum Constanti-
 A.C. 1149. nopolim cum Legati auctoritate mi-
 ferit.

Anselmus, ut Papæ mandato obse-
 queretur, misit ei Tractatum cum Titu-
 lo *Anticimenon*, id est, *Collectio Obje-
 ctionum*, in qua colloquia & disputatio-
 nes suas cum Græcis habitas, quantum
 memoria adhuc suggerebat, refert, non
 autem iis alia tribuit, quam quæ dicebant,
 Græci, ut quidam alii, qui cum eos non
 satis attente audivissent, iis non nulla a
 Græcorum sententia aliena affingebant.

Huic Tractatui Anselmus aliud O-
 pusculum præposuit de Perpetuitate &
 Concordia Ecclesiæ, ut illis responderet,
 qui a multitudine Ordinum Religioso-
 rum & varietate Statutorum scandalum
 accipiebant (*). Tum ad rei summam,
 de

(*) Dieser ohne Zweifel sehr gelehrte und or-
 thodore Bischof aus Brandenburg Anselmus,
 welcher ein Werklein de Perpetuitate Ecclesiæ,
 oder von der beständigen Sichtbarkeit der Kirche
 wider die Feinde der Ordensmänner geschrieben,
 begriff gewiß das Wesen der Kirche Jesu Christi
 besser als zu unsern Zeiten der Herr Mosheim, der
 in der Vorrede zu einem Versuche der Kezerge-
 schichte saget, man könne die Katholiken mit der
 überfluaen Antwort abfertigen; Es könne nur
 ein Unsinniger fragen: Wo war euer Kirche
 vor Luther?

de qua Græci & Latini dissentiebant, Sæcul. XII.
A C. 1149.
progrediens ait :

Cum Constantinopoli versarer, & sæpe Græci multa me interrogarent, ego- que vicissim aliqua ex ipsis quærerem, visum est Imperatori Calo-Joanni, & Patriarchæ, celebrandum esse Colloquium publicum; ad quod etiam in regione Pisanorum prope Ecclesiam Sanctæ Irenis convenimus. Constituuntur Silentiarîi (scilicet Præcones, qui multitudini silentium imperarent) Arbitri & Notarii, qui utrinque dicta, integra fide, in chartam referrent. Præter Græcorum vulgus aderant complures Latini ac inter ceteros Jacobus Venetus, quidam Pisanus cognomento Burgundio, & Moyses Bergomensis, qui munus interpretis obibat. Adversarius mihi delectus erat Nechites Archiepiscopus Nicomediensis, ex duodecim Didascalis seu Doctoribus, literarum studio præfectis, præcipuus, quem de quæstionibus difficilibus consulere solebant.

Tractatur Quæstio de Spiritu Sancto, exprobravitque Latinis Nechites, quod in Deo plura principia admitterent, cum dicerent, Sanctum Spiritum a Patre & Filio procedere. Anselmus respondit, quod ex utroque procedat, tanquam ex unico principio. Nechites auctoritate Evangelii compulsus fatebatur,

c. 2. 3.

c. 19.

tur,

- Sæcul. XII. tur, Sanctum Spiritum esse de Filio,
 A.C. 1149. mitti a Filio, accipere a Filio & ab eodem
 habere, quæ dicit; sed nolebat affirma-
 re eum a Filio procedere, quia Evange-
 c. 20. lium id disertis verbis non affirmat. Ve-
 rum respondebat Anselmus: *Evange-
 c. 22. lium disertis verbis contrarium quoque
 non dicit. Vosque ipsi creditis, quæ
 Concilia credenda esse statuerunt, Filium
 esse consubstantialem Patri, Mariam esse
 c. 26. Matrem Dei, atque Spiritum Sanctum
 adorandum esse, etsi hæc verba in Scriptu-
 ra non reperiantur, & ideo creditis,
 quia in Conciliis hæc Doctrinæ Capita
 magis explicata & explanata invenitis,
 propter Hæreticos, qui illa negabant (*).*
 Tum Anselmus illos refutat, qui dice-
 bant, Spiritum Sanctum procedere a Pa-
 tre per Filium. Tandem vero Nechi-
 tes professus est, persuasum sibi esse, An-
 selmum vera docere, sed adjecit, fieri
 c. 27. non

(*) Hoc argumentum Anselmi Havelber-
 genfis Brandenburgici etiam contra Protestan-
 tes valet, dicentes, omnia credenda in Sacra
 Scriptura sine interpretatione ullius hominis in-
 veniri; nam hæc ipsa Capita ab Anselmo Græcis
 objecta, Spiritum Sanctum a Filio procedere,
 Mariam esse Matrem Dei, & Spiritum S. ado-
 randum esse, Protestantes credunt, licet ea in
 S. Scriptura non legantur, & sine interpretatio-
 ne humana erui non possint. Nempe plura af-
 firmant, quam probant.

non posse, ut verba illa: *Spiritus Sanctus a Filio procedit*, in Ecclesiis Græcorum sine maximo scandalo proferrentur. *Quare*, inquit, *Concilium Generale Ecclesiæ Occidentalis & Orientalis auctoritate Papæ & consentientibus Imperatoribus convocandum esset, in qua hæc quæstio ceteraque definirentur.* Idem sibi in votis esse edixit Anselmus, quod totius conventus acclamatio comprobavit.

Hebdomada sequente Collatio altera in Ecclesia S. Sophiæ habita est, in qua cum sermo esset de Primatu Ecclesiæ Romanæ, Nechites Archiepiscopus præter alia dixit: *Non denegamus Ecclesiæ Romanæ locum primum inter sorores suas* (id est inter Ecclesias Patriarchales) *& fatemur, eam Concilio Oecumenico præesse.* At profecta illa Ecclesia suo fastu nos a se repulit, cum, res potestate sua majores ausa, Imperium ac Ecclesias Orientis & Occidentis in adversas partes divisit.

Quare cum Romani sine nobis cum Episcopis Occidentis Concilium celebrant, hi absque omni dubio tenentur maxima reverentia recipere, & servare Decreta, quæ ipsis suadentibus & consentientibus condita sunt. Nos vero, quamvis in Fide ab Ecclesia Romana divisi non simus, cur Decreta recipiamus, nobis insciis,
scripta

Sæcul. XII.

A.C. 1149.

Lib. 3. c. 1.

c. 8.

Sæcul. XII. A.C. 1149. *scripta? Si enim Papa, Jovis tonantis more, mandata sua de excelso Majestatis throno ad nos mittere vult, si de nobis, nostrisque Ecclesiis nobis inconsultis decernere, judicare, leges dare, quis Episcoporum non dicet, Episcopum Romanum Fratris animum abdicasse? quis Christianorum in Oriente ipsum Patris affectum abjecisse non existimabit? si tam grave jugum subeundum esset, sola Ecclesia Romana libertate, ut ipsi videretur, gauderet, sola omnibus aliis Leges ferret, ipsa nullius legibus subjecta.*

Quid ergo nobis prodesset literas didicisse, quid Scripturæ Sacræ studuisse, quid intellectum a Deo accepisse? nam sola Papæ auctoritas, ut dicitis, hæc omnia superflua & inutilia efficit. Solus erit Episcopus, solus Doctor, solus Pastor, qui Deo soli gregis, sibi soli commissi, rationem redditurus est. Quin potius, si Romanus Papa Operarios habere cupit, qui secum in Vineâ Domini laborent, ita Primatum suum conservet, ut Fratres suos, quos JESUS CHRISTUS in sinu Ecclesiæ non ad servitutem, sed ad libertatem genuit, non spernat. Omnes enim nos, inquit Apostolus, coram Tribunali JESU CHRISTI stabimus, omnes rationem actuum nostrorum dabimus. Omnes, inquit, nec Papam, nec se ipsum, quamvis Apostolus sit, eximit. Nec etiam

1. Cor. 5. 10.

tiam in aliquo Symbolo legimus, nobis præcipi, nominatim Ecclesiam Romanam, sed Ecclesiam Sanctam Catholicam & Apostolicam confiteri. Hæc sunt, quæ de Ecclesia Romana sentio, quam tecum vereor; non autem tecum credo, quod eam in omnibus sequi teneamur, aut quod Ritus noster relinquendus sit, ut consuetudinem Romanorum in administratione Sacramentorum recipiamus, nec rationem nec auctoritatem Scripturarum pensantes, sed eorum vestigia clausis oculis prementes, quocumque nos proprio suo spiritu ducere præsumant. Judicent, qui inter Græcos Latinosque sapientia præstant, an nobis tutum esset & honestum tanta vecordia Romanis subesse. (*)

Hæc

(*) In his ultimis exaggerandis nimius est Nechites Nicomediensis, nemo enim a Græcis exigebat, ut tam serviliter Romanis obedirent. Ceterum hic Tractatus Anselmi Havelbergensis rebus Ecclesiæ Orientalis plurimum lucis affundit. Inprimis contra Protestantes probatur, quod Græci Communionem Ecclesiæ Romanæ in totum non rejecerint, cum Nechites Archiepiscopus dicat, Concilium Generale auctoritate Papæ esse convocandum, nullatenus autem Romanæ Ecclesiæ fidem, cum dicat: *Nos vero, quamvis in Fide ab Ecclesia Romana divisi non simus, cum denique Primatum agnoscat. Querelis autem Græcorum locum dare videbatur, quod*

Hist. Eccles. Tom. XVII. L duo

Sæcul. XII.

A.C. 1149.

Hæc vehementius in Ecclesiam Romanam declamantem Archiepiscopum Græcum non tulit Anselmus, dixitque: *Si tibi æque ac mihi perspecta esset Ecclesiæ Romanæ Religio, sinceritas & candor, æquitas, humilitatis studium, sapientia, discre-*

duo Concilia Lateranensia Oecumenica in Occidente, Græcis non vocatis, celebrata fuerint. Ceterum cum dicit Archiepiscopus Nicomediensis, nullibi præcipi, ut Christiani Romanam Ecclesiam confiteantur, sed Sanctam, Catholicam & Apostolicam, si hujus Ecclesiæ Communionem & fidem rejici posse putat, a se ipso prius dicta destruit & immaniter fallitur; nam relicta Principis Apostolorum Cathedra, Ecclesia non erit Sancta, nec Catholica, nec Apostolica, nec una, nec visibilis, nec necessaria auctoritate prædita, denique, qualis omnium Protestantium est, nulla.

Porro Natalis Alexander de Anselmo Havelbergensi Episcopo, qui hunc Tractatum scripsit, hoc fert judicium: *Auctoris eximiam eruditionem cum summa pietate & modestia conjunctam opus testatur* *. Tandem ex ejusmodi pretiosis antiquitatis monumentis, quale est hic Tractatus, querelas Græcorum contra Romanam Sedem continens, qui hodie de Potestate Summorum Pontificum scribunt, observare possunt, quænam asserenda, quænam vitanda sint, ne Protestantium Principibus populoque qualiscunque prætextus Romanam Ecclesiam multo magis averfandi præbeatur.

* Sæc. II.
pag. 267.

discretio, caritas in omnes mortales, præsertim vero ejusdem Ecclesiæ in discutiendis causis Ecclesiasticis industria, & in ferendis sententiis innocens libertas, non ita locutus fuisses, sed ultro Romanorum Communionem amplexus, obedientiam etiam præstitisses.

Sæcul. XII.
A.C. 1149.

Ecclesia defenditur.

Tum Anselmus originem Patriarchatus Constantinopolitani repetens commemoravit molimina Episcoporum in tertio Concilio Generali, illorumque, qui Concilio Calcedonensi intererant, quibus S. Leo vigore Pontificali se se opposuit.

Sup. lib.
XVIII. n. 7.
XXVIII.
n. 30. 33.

His in illo Conventu, atque etiam de potestate Apostolorum & de Primatu Papæ tractatis, Quæstio de Azymis mota est, qua de re utriusque partis unum judicium fuit, hanc diversitatem, nec bonam nec malam, solummodo in Concilio universali tolli posse. Quæsit deinde Anselmus, cur Græci vinum purum consecrarent, & aquam post Consecrationem affunderent? ad quod Nechites respondit, ita ex pluribus causis magis convenire. Illud vero ut putidam calumniam rejecit, quod aliqui dicerent, Latinos rebaptizari, quia scirent eos a Græcis oleo benedicto aspergi, dubitantibus an Sacramentum Unctionis * ac * nempè Confirmationis. Tandem secundi hujus Colloquii, sicut antea primi, exitus fuit, quod

c. 10. 12.

c. 21.

c. 22.

L 2 omnes

Sæcul. XII. omnes dicerent: *Utinam Concilium Ge-*
 A. C. 1149. *nerale ad concordiam perfectam inter*
Ecclesias Orientis & Occidentis reducen-
dam celebraretur!

Eug. ep. 6. ex Ceterum Eugenius Papa, comperto,
Otto Fris. 1. quod Rex Conradus a sacro bello rever-
Frid. c. 61. sus in Longobardia versaretur, Hartwi-
 co Archiepiscopo Bremensi & Anselmo
 Episcopo Havelbergensi illuc missis, qui
 Principem suo nomine salutarent, Epi-
 stolam deinde scripsit, qua eum adver-
 sam fortunam in illa expeditione exper-
 tum consolabatur. Hæc Epistola Tu-
 sculi anno millesimo centesimo quadra-
 gesimo nono data est.

§. XLIII.

Epistola S. Bernardi ad Sugerium
Abbatem.

ep. 376. Cum Robertus Ludovici Regis frater &
 Henricus Comitis Campaniæ filius,
 ex Palæstina reversi, duello equestri
 diem post Festa Paschalia anno millesimo
 centesimo quadragésimo nono præstituis-
 sent, ubi pugiles non sine vitæ periculo
 decertarent, S. Bernardus data ad Suge-
 rium Abbatem, cujus, Rege absente, ma-
 xima erat in Francia auctoritas, Episto-
 la, *Animadvertite, inquit, quo animo viam*
Hierosolymam aggressi sint, qui prava
hac voluntate revertuntur. Huic malo
 vel